

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. IX. Expenduntur responsa adversariorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

paucis, de quo vide Theodorum Eleutherium *Histor. de auxiliis* l. 2. c. 12. sed non servat consequentiam doctrinæ; nam rationes, quæ pro prædeterminatione afferuntur, e. g. ratio primi liberi, primi determinantis in DEO &c. vel universaliter probant, vel nihil. Unde alii distinguunt inter formale, & materiale peccati, sive inter formalem malitiam, & inter physicam entitatem actûs: & concedunt quidem, dari prædeterminationem ad physicam entitatem actûs, sed non ad formalem ejus malitiam, quam plures statuunt, esse negationem debitæ bonitatis in actu.

Verum omisâ hac distinctione actûs, & ejus malitiæ (de qua in tract. de peccatis) sic prob. mi. Juxta adversarios DEUS liberrimè immitteret talem prædeterminationem, qua determinaretur homo ad actum, ex quo sequeretur necessitate metaphysica formalis malitia, in quocunque tandem hæc consistat: ergo per ipsum staret, atque ab ejus voluntate proveniret, ut peccatum potius detur, quam non detur: ergo ipsi peccatum imputabile esset, & non homini, qui se conformaret voluntati Divinæ, adeoque potius bene, quam malè ageret. Nec adversarii distinguant iterum materiale peccati informaliter sumptum, & materialiter sumptum; quia quomodo-cunque distinguatur, aut sumatur, semper manet metaphysica connexio cum formali peccato, saltem mediata: unde sicut, qui trahit primum annulum catenæ, trahit etiam ultimum, qui mediata colligatus est primo: ita DEUS prædeterminans ad entitatem actûs, sive immediatè, sive mediata, attamen metaphysicè connexam cum formali malitia, etiam ad hanc imputabiliter, quia scienter, determinat: & non homo, qui nec malitiam formalem ab actu separare potest, nec ad entitatem actûs determinare: DEUM autem, & non hominem, imputabiliter determinare ad malum, adversarii constantissimè negant cum Tridentino sess. 6. can. 6. anathema dicente illi, qui dixerit, non esse in potestate hominis, vias suas malas facere, sed mala opera, ita ut bona, DEUM operari. ergo debent etiam negare id, unde hoc sequitur.

452. Conf. 1. DEUS non potest præcipere, aut suadere materiale peccati; quia esset author peccati: ergo multò minùs potest ad illud prædeterminare. prob. conf. Longè minùs determinant præcepta, & suasiones, quæ non necessariò inferunt actum, quam physica prædeterminatio: ergo. Confir. 2. DEUS juxta adversarios præciperet impossibilia, & quidem sub poena ignis æterni; dum ex una parte præciperet, ne peccaremus: & ex altera nobis immitteret determinativum metaphysicè connexum cum peccato: hoc de DEO ne quidem cogitari potest: ergo. Planè, si quis ligato vinculis insolubilibus, præciperet sub poena capitis, ut ambularet, aut tyroni, à Magistro inevitabiliter determinato ad lineam curvam, præciperet, ut duceret rectam, censeretur immitissimè impedire Chimærica. Confirm. 3. Saltem ridiculè, & imprudenter eo in casu immisâ prædeterminationis DEUS nos interiùs, & exteriùs hortaretur ad non peccandum, ut consideranti facilè patet: & tamen hoc semper facit, quandocunque peccamus: ergo.

ARTICULUS IX.

Expenduntur Responsa Adversariorum.

453. PRout variè à nostris Patroni prædeterminationis impugnantur, ita varias hinc inde responsiones, quibus vim argumentorum se evitare posse sperant, opponunt, quarum plures hic afferemus. Itaque primò plures, Recentiores præsertim, negant, prædeterminationem se tenere ex parte actûs primi: sed ajunt, eam se tenere, vel ex parte actûs secundi, vel ex parte actûs intermedii inter primum, & secundum, & esse tantum aliquam applicationem, seu determinationem causæ secundæ ad agendum, ita, ut sine illa habeatur totus actus primus proximus completus, seu tota potentia expedita, adeoque tota libertas. Addunt, hinc voluntatem, etiam non prædeterminatam, habere omnia requisita ad posse, licet non habeat omnia requisita ad agere. Sed in primis non videntur ita locuti antiquiores, neque etiam Gonetius, ut indicavimus suprà num. 444. 2dò hac ratione pro ipsis non stant SS. Patres, quos nobis opponunt, quasi gratiam efficacem physicè prædeterminantem adituant; nam hi eam gratiam vocant vires efficacissimas, & Catechismus Romanus (quem adversarii sibi valde favere existimant) virtutem intimam & vim occultissimam appellat: sed planè vis, vires, & virtus simpliciter dicta, se tenent ex parte actûs primi; cum synonyma sint cum potentia; nisi antiqua eorum significatio penitus invertatur: 3iò Prædeterminatio est essentialiter requisita ad actionem, non quidem pro priori temporis, tamen pro priori naturæ, estque ab actione creaturæ realiter distincta: est applicatio causæ ad agendum: cur ergo non constituat actum primum; cum alia, ita se habentia, præsertim omnis applicatio causæ, constituent semper actum primum? Sic etiam dici posset, manuuctionem Magistri, vel morum, ab hoc in manu tyronis scribæ productum, non constituere actum primum, adeoque dari potentiam totam expeditam ad scribendum, vel lineam ducendam absque ea manuuctione. Adde, quòd adversarii explicare non possint actum primum expeditum ad posse, in quantum diversus est ab expedito ad agere, nisi per illum intelligant tantum potentiam remotam, vel impeditam, qualem habet lapis e. g. ad decidendum, dum actu projicitur sursum: quæ potentia utique non est proxima, nec sufficiens ad liberè merendum, vel demerendum.

454. 4tò. Dato, & non concessio, quòd prædeterminatio non se teneat ex parte actûs primi, est saltem effectus simultaneus, cum actione creaturæ essentialiter connexus, & ad hanc essentialiter requisitus, à DEO tamen liberrimè producendus, ita, ut creatura eum pro libitu suo acquirere non possit: atqui, cui non est liber unus effectus ita simultaneus, illi nec est liber alter effectus connexus: ergo creatura non est libera sua actio. minor patet intelligenti terminos. sic e. g. qui non potest movere unam rotam in curru, vel horologio, non potest movere alias inter se implicatas: & sic de aliis.

5tò. Saltem ex parte actûs primi debet esse omni-

omnipotentia parata ad concursum: sed, si DEUS prædeterminet e. g. ad amorem, non potest omnipotentia esse parata ad concurrendum ad ejus omissionem, vel ad odium; quia vellet metaphysicè opposita: ergo saltem non habetur actus primus expeditus. 6to. Etsi prædeterminatio non se teneat ex parte actus primi ad amorem, tamen est impedimentum essentiale, & inauserbile ad ejus omissionem: adeoque cum illa non datur actus primus liber, seu expeditus ad utrumque; sic, licet vincula, quibus quis ligatus est ad fellam, non dent potestatem sedendi; quia potest aliquis sine illis sedere; tamen tollunt potentiam liberam ad ambulandum, non tollendo pedes, sed ponendo impedimentum. Unde talis nec est liber ad sedendum; quia non potest non sedere. Ad ultimum additamentum dico, nisi quis abutatur verbis, planè non esse intelligibile, quomodo quis habeat omnia prærequisita ad posse, si non habeat prærequisita ad agere. Est quidem ad agere etiam requisita actio: sed non est prærequisita; quia est ipse actus secundus: at prædeterminatio est prærequisita: vel, si dicatur esse effectus simultaneus, non est effectus liber creaturæ, nec in hujus potestate, eaque negatà non potest voluntas agere, adeoque est requisita ad posse.

455. Respondent alii 2do, prædeterminationem ab homine esse obtinibilem, & impedibilem, & plenè in potestate creaturæ: quod si verum sit, utique ruunt potissima nostra argumenta. Quæstio igitur est, quomodo impedibilis, vel obtinibilis sit. Goudinus dicit, nos posse eam semper à DEO accipere. Sed etiam possumus à DEO accipere potentiam volandi; quia tamen hanc DEUS non dat pro libitu nostro, non sumus liberi ad volatum. Addit idem Auctor, axioma esse, quod, quæ per amicos possumus, censeamur posse per nosmetipsos. Sed hoc tantum est verum, quando amici sunt ita dispositi, ut nobis semper velint dare, quod cupimus. At DEUS inprimis non est amicus peccatoribus: sed hoc omisso, juxta adversarios semper habet efficax decretum non dandi prædeterminationem ad bonum, quotiescunque homo istud non agit, vel peccat.

Alii dicunt, prædeterminationem ad bonum esse obtinibilem per preces, & impedibilem per peccata. Sed, quod attinet ad preces, quomodo eas fundet, qui ad eas prædeterminatus non est, ut plurimi non sunt? si dicant, prius jam debuisse orasse, ut ad posteriores preces prædeterminaretur: reponitur, ad illas quoque priores preces defuisse prædeterminationem, quotiescunque quis non oraverit (aliàs infallibiliter orasset) & sic ascendendo usque ad primum instans morale usus rationis; in quo si data fuit prædeterminatio, officio suo homo non defuit: si tunc data non fuit, ex illa negatione, tanquam radice, omnes omissiones precum, & negationes prædeterminationum secutæ fuerunt; adeoque re ipsa prædeterminatio non est liberè obtinibilis ab homine. Insuper multum facient adversarii, si probent, DEUM semper orantibus infallibiliter dare gratiam efficacem, seu juxta ipsos prædeterminantem, quamvis det semper, vel immediatè, vel saltem mediatè sufficientem,

456. Jam quod attinet ad impedibilitatem prædeterminationis ad bonum per culpam, inprimis difficulter explicatur, quomodo prædeterminatus ad materiale peccati culpam contrahat, ut probatum superius; cum actionem præcedentem omittere non potuerit, utpote ad eam etiam prædeterminatus, & sic ulterius ascendendo iterum usque ad primum instans morale usus rationis. Et quæso, quæ culpâ suâ quis caret illa prædeterminatione, qua primâ vice aliquid boni, graviter præcepti, omittit? vel quæ culpâ promeruit prædeterminationem ad materiale peccati, quo prima vice DEUS offenditur? Si dicant, talem saltem non satis orasse, vel aliter non fecisse, quantum fuit in se, redit argumentum; nam, vel ad hoc prædeterminatus fuit, vel non; si ita, omnia fecit: si non, tunc neque liberè omisit. Si vellent recurrere ad originale peccatum, urgeri efficaciter possent ex eo, quod hac ratione ad demeritum, vel peccatum, sufficeret libertas habita in Adamo; cum tamen inter 31. propositiones ab Alexandro VIII. damnatas prima hæc sit: *In statu naturæ lapsæ ad peccatum formale, & demeritum sufficit illa libertas, qua voluntarium, ac liberum fuit in causa sua, peccato originali; & voluntate Adam peccantis.* Præterquam, quod hæc quæstio posset transferri ad ipsum Adamum, respectu ejus etiam DEUS fuit primum agens, primum liberum &c.

457. Alii recurrunt ad mutuam prioritatem naturæ, volentes, actionem creaturæ esse priorem naturâ ad illam ipsam prædeterminationem, quæ prior naturâ est ad ipsam actionem. Neque volunt, actionem esse priorem in genere morali; quia, ut actio esset ita prior, deberet aliunde existere, quod est impossibile: præterquam quod hac ratione daretur prædeterminatio, seu gratia propter actionem, seu ex merito hujus, quod esset Pelagianum. Neque etiam volunt, actionem tantum esse priorem in genere causæ finalis (quam aliqui valde improprie dicunt esse naturâ priorem) nam hac ratione creatura non potest determinare DEUM ad dandam prædeterminationem; cum DEO liberrimum sit hunc finem intendere, vel non: & in infinitis non intendat; nam omnes bene agerent, si DEUS eos ad id prædeterminaret: præterquam quod absurdè diceretur, DEUM ab actione mala, tanquam finem à se intento, determinari ad dandam prædeterminationem ad materiale peccati. Quare adversarii volunt, actionem creaturæ, & prædeterminationem DEI esse mutuo ad se naturâ priores in genere physico quoad primum esse.

Verum primò ad homines: Si creatura æqualiter determinat per suam operationem DEUM ad dandam prædeterminationem, DEUS non magis, quàm creatura est primum agens, primum liberum, primum determinans: quod tamen eum esse debere toties nobis inclamant. Si dicant, creaturæ actionem esse tantum priorem in genere causæ passivæ, respondeo: vel creatura tamen per hanc causalitatem liberè determinat ad prædeterminationem; & manet argumentum: vel non determinat, & physica prioritas nihil prodest ad salvandam libertatem. Et sanè causa passiva non potest ex se liberè determinare ad effectum producendum, sed tantum jam productum recipere: unde claret, quod

quòd quidem creatura possit prædeterminationem recipere, non verò DEUM ad eam dandam determinare. Secundò. Creatura non potest pro libitu suo determinare ad dandam prædeterminationem, maxime ad bonum, quæ esset efficax gratia; nam hæc non est *volentis, neque eurrentis, sed miserentis DEI*. Tertiò. Hæc mutua prioritas esset in eodem genere physico, qualis à nemine admittitur (cùm nihil possit physice ad seipsum mediare, vel immediate præsupponi: quod ex Physica hinc merito suppono) ergo non debet hæc adstrui: prob. ant. Actio esset prior tanquam dispositio ad prædeterminationem, ut ajunt, adeoque prior ut recepta in voluntate: quæ prioritas, mea pace, poterit reduci ad prioritatem causæ, vel quasi causæ materialis, seu passivæ: sed in eodem genere esset prior prædeterminatio: ergo. prob. min. Ista etiam nihil efficit; aliàs esset causa, manifestè spectans ad actum primum, & quidem causa necessaria: sed tantum est applicatio, vel determinatio voluntatis, tanquam causæ efficientis, & in hac recepta: ergo in eodem genere physico esset prior naturâ.

458. Alii cum Reverendissimo Godoio dicunt, libertatem nostram eminenter contineri in libertate Divina, adeoque hanc esse eminenter libertatem nostram: consequenter, cùm prædeterminatio sit terminus libertatis Divinæ, etiam esse terminum libertatis nostræ: adeoque, quando eam DEUS liberè dat, nos etiam liberè eam recipere. Contra est. Licet libertas Divina sit eminenter libertas nostra, tamen exercitium libertatis Divinæ non est exercitium libertatis nostræ, imputabile nobis. Sic, licet omnipotentia DEI sit eminenter potentia nostra, tamen ejus exercitium non est exercitium nostrum; aliàs etiam patratio miraculorum nobis posset adscribi, seu imputari. 2. Sic DEUS per omnem suam potentiam non posset nos ad aliquid necessitare, neque per visionem beatificam ad se amandum; quia semper, quod ille liberè fecit, etiam nos liberè fecissemus: quod est absurdum.

459. Alii reponunt, prædeterminationem tantum asserre necessitatem ex suppositione, quæ non tollit libertatem, uti eam juxta omnes non tollit actio. Contra est. Alia est suppositio antecedens, & independens à libero arbitrio: alia est suppositio consequens, & dependens ab illo: ista utique non tollit libertatem; quia est ejus exercitium: & talis est ipsa actio; altera verò tollit libertatem; nam ex S. Anselmo, necessitas, quam non facit actio, sed quæ facit actionem, est necessitas antecedens, & tollens libertatem: & talis est prædeterminatio; aliàs nec visio beatifica necessitabit ad amorem.

Alii dicunt, DEUM prædeterminare non tantum ad actionem, sed etiam ad ejus modum, seu libertatem, sive prædeterminare, ut libera sit: consequenter prædeterminationem non tollere, sed promovere libertatem. Idem volunt, qui dicunt, DEUM prædeterminare voluntatem, non per modum naturæ, sed per modum liberi, hoc est, non prædeterminatione, quæ conveniat causis necessariis, sed quæ congruat liberis. Contra est. DEUS non potest prædeterminare ad contradictoria: atqui hæc duo sunt contradictoria, actionem creaturæ esse liberam, & esse à DEO prædeterminatam; quia, si argumenta nostra quid probant, liberum est idem, ac non

prædeterminatum, seu expeditum quavis aliena determinatione. Si dicas, hoc ipso argumenta nostra nihil probare, eoquod DEUS determinet etiam ad modum actionis, respondes, quod vel maxime est in questione; quia vel maxime lis de hoc est, an talis prædeterminatio congruat causis liberis. Certè pari modo posset dici, DEUM etiam visione sua beatifica determinare ad modum amoris beatifici, seu ad eum liberum.

460. Alii satis communiter asserunt distinctionem inter sensum compositum, & divisum, dicentes, prædeterminatum habere libertatem ad oppositum, non quidem in sensu composito, sed in sensu diviso. Contra est 1. Ut voluntas sit libera in sensu diviso, debet habere potestatem faciendi sensum divisum, sive se dividendi, & separandi à præmotione: hanc autem non habet; quia non potest eam impedire, nec à se abicere: ergo, maj. patet ab exemplis. sic licet non sim liber in sensu composito actionis, ut non agam, tamen sum liber in sensu diviso; quia possum actionem omittere, & me ab illa dividere, sic ligatus funibus, quos potest ipsemet solvere, est liber in sensu diviso; quia licet manente alligatione non possit fugere, potest tamen eam solvere, & abire. At verò, si vincula sint ab ipso insolubilia, non est liber, nec in sensu diviso: & quamvis licet possit ea solvere, si tamen ligatus non potest pro suo libitu eum ad illa solvenda inducere, propterea liber non est. Contra est. 2. Tridentinum, n. 450. citatum, ait, hominem posse resistere gratiæ jam receptæ, & quidem efficaci, cui scilicet cooperatur, atque posse eam abicere, quæ clarè denotant sensum compositum: quis enim dicitur resistere ei, qui non est præsens? quis abicere id, quod non habet? Nec dicas cum aliis, voluntatem, etiam stante prædeterminatione, sive in sensu composito illius, esse liberam ad oppositum, potentiâ possibilitatis, non futurationis, hoc est, posse quidem oppositum facere, sed non facturam; nam contra: inexplicabile est, & imperceptibile, quod prædeterminatus possit oppositum facere, saltem potentiâ proximè expeditâ, ut fusè probatum. Certè eodem modo dicam, ligatum vinculis insolubilibus habere potentiam liberam ad fugiendum.

461. Quidam dicunt, non tolli libertatem per prædeterminationem, eoquod per ipsam non tollatur judicium indifferens, hoc est, quod proponat rem, ob aliquas rationes eligendam, ob alias negligendam. Addunt, etiam DEUM esse liberum eo ex capite; quia habet judicium indifferens, & consequenter etiam liberam fore creaturam, si id habeat. Sed contra. Nemo hucusque ethnicus, vel hæreticus negavit judicium indifferens, & tamen negarunt libertatem; quia scilicet putarunt, libertatem etiam non advertentibus posse tolli. Equidem universaliter judicium illud non est componibile cum necessitate; aliàs consilia, præcepta, minæ &c. essent frustraneæ: at nondum video, quòd essentialiter in nullo casu, etiam per accidens, possint componi. e. g. qui nescit, se jam circumdatum custodiâ, sub specie servorum adstante, potest putare se liberum, & deliberare, an velit aliò abire: item qui, dormit, dum ligatur insolubili vinculo, si evigilet, potest non statim illud advertere, & se liberum putare. 2. vel judicium, illud est componibile cum

cum necessitate, vel non: si primum, non infert dari libertatem: si secundum, ex hoc ipso probatur, quod non detur prædeterminatio, quæ non potest stare cum libertate, adeoque nec cum iis, quæ supponunt, vel post se trahunt libertatem. Quod additum de DEO, negatur; non enim ideo formaliter est liber, sed propterea, ut habet Angelicus in 2. dist. 25. q. unica a. 1. ad 1. Quod determinatio sui actûs non est sibi ab alio, sed à seipso: unde ipse verissime sui operis dominus est. Quando iterum dicunt, voluntatem non posse ferri necessariò in bonum indifferenter propositum, id tantum est verum, si supponatur cum illo iudicio nullum posse stare antecedens necessariò connexum cum uno, & inimpedibile; alias enim intellectus, iudicans posse utrumque fieri, deciperetur: & voluntas deberet necessariò unum determinatum facere.

462. Sed dicent, has paritates desumptas à ligato vinculis, à puero scriptore, & ductu Magistri indigente, esse nullas ex hac ratione; quia hæc impedimenta se tenent ex parte actûs primi. At repono: vel etiam prædeterminatio se tenebit ex parte actûs primi, vel neque ista se ex parte illius tenebunt; quia eodem modo de his loqui poterò. Dicent, potentiam locomotivam non esse formaliter liberam, adeoque esse disparitatem inter ipsam, ac voluntatem. Respondeo 1. me non tantum attulisse paritatem à vinculis, seu impedimentis potentia locomotivæ, sed etiam à visione beatifica, & à gratia necessitante, quam hæretici adstruunt, & adversarii constantissime, & optimè negant: interim tamen disparitatem non satis assignare videntur; quia si eorum distinctionibus, & responsis uti velim, de nulla gratia, quam heterodoxi adstruunt, poterit monstrari, quod libertatem tollat. Dein, etsi homo non agat formaliter liberè per ambulationem, eoquod formale exercitium libertatis sit sola volitio, tamen ab omnibus absolute dicitur liber ad ambulandum, & est etiam liber, saltem mediatè: ergo, sicut vincula tollunt libertatem mediatam, ita prædeterminatio tollit immediatam, illa impediendo potentiam locomotivam ab ambulatione, hæc potentiam volitivam à volitione.

463. Ad argumenta nostra, præsertim contra prædeterminationem ad materiale peccati, respondent 1. DEUM tantum determinare ad unam formalitatem, non verò ad alteram: sed, etsi hoc omitteretur, tamen saltem formalis malitia, utpote metaphysicè connexa, necessariò sequeretur, foretque ab homine inimpedibilis: & hoc DEUS infallibiliter sciret: ergo tamen ipsi malitia imputabilis esset. Et quæso, cur non posset DEUS eodem modo suadere, vel præcipere materiale peccati, præcindendo à formali? Respondet Gonetius tom. 1. tr. 4. disp. 8. de voluntate DEI. a. 6. §. 11. per totum maxime autem num. 247. prædeterminationem physicam esse præcisivam, & sistere intra ordinem physicum, at non ita esse consilium, aut præceptum. Sed quis credat, actionem, seu entitatem purè physicam, præcindere posse unam formalitatem effectûs ab altera, & hoc non posse actionem intentionalem? Sanè multò perceptibilis est, præcipientem præcindere à variis prædicatis operis præcepti, quæ dein præcipienti imputari non possint (nec enim omnia prædicata actionum, quæ à Legato nomine Prin-

cipis, vel etiam à ministro Sacramentorum nomine Christi, non sine peccato fiunt, Principi, aut Christo Domino imputantur) quam ita posse præcindere physicè, & scienter determinantem ad ad aliquam actionem. Si ergo DEUS nequit præcipere materiale peccati, minus poterit ad illud physicè prædeterminare.

Resp. Gonetius tom. 3. tract. 5. de vitis & peccat. disp. 3. a. 1. §. 4. n. 64. Divinam causalitatem, seu præmotionem posse præcindere entitatem materiale peccati ab ejusdem formalis malitia; quia malitia formalis non est intra sphaeram causalitatis, vel determinationis Divinæ, bene verò entitas materialis: sicut scilicet productio in Divinis terminatur ad Personalitatem Filii, & non ad naturam Divinam; quia scilicet hæc est extra sphaeram productionis Divinæ, non autem Personalitas. Sed contra. Inprimis hoc etiam omisso non evitatur, quod non metaphysica necessitate, & inimpedibiliter, sequatur ex entitate materiali formalis malitia: adeoque DEO imputabilis esset, ut modò dictum. 2. Singularis illa, & humano intellectui incomprehensibilis perfectio SS. Trinitatis, quæ stat in eo, quod de duobus realiter identificatis verificentur prædicata contradictoria, non debet attribui enti vilissimo, scilicet peccato: imò nulli rei debet attribui, quando fides non cogit: at in nostro casu omnia possunt absque omni distinctione virtuali satis faciliter salvari, dicendo, DEUM moraliter tantum permittere suum concursum, quamvis in aliquo sensu physico eum ponat, seu producat. Dicunt quidem, ex hoc ipso, quod DEUS suum concursum (qui juxta nos est realiter formalis malitia) physicè ponat, hoc ipso illum ponere ut agens morale; quia agit cum perfecta cognitione. Sed resp. DEUS, licet in talem actum influat cum perfectissima cognitione, tamen non influit liberè, sed ut determinatus à creatura: adeoque non influit ut agens strictè morale: per quod intelligitur id, cui actio est imputabilis, vel ad laudem, vel ad vituperium. Aliud est, quod DEUS ut agens morale permittat eum actum: at hoc, nec ex se necessariò trahit post se actum, nec est inhonestum; sicut neque est inhonestum permittere occasiones peccandi, in quibus homo videtur lapsurus; quia in his homo liberè labitur, nec DEUS eas permittit ex intentione lapsus, sed victoriæ, quam consequendam intendit, & ad eam hortatur, ac gratias sufficientes confert.

464. Respondet idem tom. 1. tr. 4. de volunt. DEI. disp. 8. n. 247. prædeterminationem physicam venire à DEO, ut provisorie universali, dante necessaria: consilia verò, aut præcepta, venire ab ipso, ut provisorie speciali, dante non tantum necessaria, sed etiam utilia. Sed contra 1. Inprimis prædeterminatio ad bonum non est à DEO ut provisorie universali; quia non universaliter eam omnibus dat: neque videtur absolute necessaria; cum sine ipsa detur etiam juxta adversarios gratia sufficiens: & par est ratio de prædeterminatione ad malum; quia nec ista universaliter datur, nec necessaria est: certè, etsi nemo peccaret, DEUS tamen impleveret officium causæ primæ, & universalis provisoris. Contra est 2. Si dedecet provisorum specialem dare medium tantum utile ad peccandum, dedecerebit

etiam proviforem univerfalem, dare medium effentialiter determinans ad aliquid faltem effentialiter poft fe trahens peccatum.

465. Quidam Clariffimus Recentior Salisburgenfis ait, DEUM poffe quidem phyficè, non tamen moraliter, determinare ad malum; nam fic faceret moraliter actionem malam, quod non poteft, ex hoc capite; quia fic non tantum faceret actionem propriè modo fuo, five indefectibili: fed caufaret, feu efficeret, ut creatura faceret actionem modo fibi proprio, hoc eft, defectuofo: atqui DEUS non poteft facere, ut creatura actionem faciat modo defectuofo: ergo. Sed contra 1. Tamen DEUS poteft moraliter facere, ut creatura faciat actionem bonam modo creaturæ proprio, qui defectibilis eft. Contra 2. DEUS juxta adverfarium tamen phyficè determinat creaturam, ut ipfa agat modo defectuofo, & peccaminoso: ergo redit tota quæftio, quare non poffit ad idem determinare moraliter; cum plus videatur effe phyficè agere, & determinare, quam tantum moraliter fuadendo, hortando, præcipiendo &c.

466. Dicunt iterum, DEUM determinare tantum ad actum, qui malus eft, non quæ malus eft: confequenter effe tantum caulam phyficam, non moralem, & influere effectivè, non defectivè. Contra. Etiam à voluntate creata fæpiſſime elicitur, & intenditur actus tantum, qui malus eft, non quæ malus eft: certè pauci ſunt ita ſcelerati, ut velint peccatum; quia peccatum eft: communiter autem voluntas in iſtud tendit; quia delectabile, vel utile eft: & tamen, quia ſcienter illud agit (uti etiam DEUS ſcienter determinat) ipſi imputatur, eſtque cauſa illius mali, non tantum phyſica, ſed moralis: non ſolum effectiva, ſed defectiva. Nec dicas, DEUM non poſſe agere defectivè, & actionem, prout procedit à DEO, non poſſe effe defectuoſam; nam ex hoc ipſo, quod iſtud veriſſimum ſit, inferitur, DEUM non poſſe ad talem actum prædeterminare. Et ſanè necdum perceptibile eft, cur DEUS, ſi poſſit phyſicè determinare ad malum, quin agat defectuoſè, non etiam poſſit idem ſuadere, quin ſuadeat defectuoſè, & quin etiam ſuaſio, prout procedit à DEO, ſit defectuoſa: & cur actio magis imputetur ſuadenti, quam phyſicè ad eam prædeterminanti.

467. Goudinus aſſerit voluntatem creatam ex eo, quod mutabilis ſit, exigere quandoque determinari ad bonum, quandoque ad malum, etiam morale. Sed hoc non eft verum; aliàs voluntas ex ſua natura exigeret effe moraliter mala, quæ ipſa exigentia eſſet jam moraliter mala; adeoque à DEO creatore non potuit voluntati identificari. Quare voluntas non exigit, determinari ad malum, ſed, quia libera eſt, exigit, poſſe ſeiſam determinare, ſeu poſſe deficere: quod non eſt malum morale, ſed poteſt effe origo maximi boni, ſcilicet meriti ſupernaturalis, quando voluntas, potens deficere, tamen non deficit, ſed tentationem vincit. Neque hîc aſſerat Goudinus paritatem de tibia clauda, quam anima movens determinet ad claudicationem; ſi enim tibia eſſet indifferens ad motum rectum vel claudum, imputaretur animæ, eam determinanti ad claudicationem, ſi claudicaret: cum autem

tibia ſupponatur jam diſtorta & clauda, non eſt paritas cum voluntate indifferente.

Alii dicunt, formale peccati effe, extra ſphæram omnipotentiae DEI, non verò materiale. Contra. Etiam formale peccati eſt extra ſphæram voluntatis Divinæ, non verò juxta adverſarios materiale, ad quod DEUS liberè volens determinat; ergo etiam poterit amare, & ſuadere materiale, quin amet, aut ſuadeat formale. 2. Hoc ipſo, quod formale ſit extra ſphæram DEI prædeterminantis, etiam materiale, quod illud prius effentialiter ſecum trahit, eſt extra eandem ſphæram. Nec dicant, actum phyſicè ſumptum non effe effentialiter connexum cum malitia, eo, quod poſſit ſupponi extrinſecè liber, adeoque ſeparabilis à malitia morali; nam reſpondetur, actum illum, ſaltem in circumſtantiis libertatis effe neceſſariò malum, adeoque DEUM in illis circumſtantiis non poſſe ad eum prædeterminare.

468. Tandem ad illud, quod loco ultimæ confirmationis addidimus n. 452. nempe, fore ridiculas, & imprudentes exhortationes DEI ad bonum, dicunt, hoc effe falſum; cum iſtæ, uti & præcepta, proveniant à DEO; quia fortè DEUS adhortans dabit prædeterminationem ad bonum. Contra eſt 1. DEUS ſuppoſito jam decreto prædeterminativo, & immiſſa prædeterminatione ad malum, non poteſt dare prædeterminationem ad bonum: hocque decretum, & hæc prædeterminatio ſemper inimpedibiliter datur, quandoque peccatur: & tamen ſæpiſſimè, dum actualiter peccatur, DEUS intus monet, & dehortatur à malo, ſaltem per remorſum confcientiæ: ergo ſæpiſſimè imprudenter ageret. 2. Licet homines inſcii, quid DEUS factur ſit, poſſent alios hortari ad bonum, non tamen poſſet DEUS, omnium præſcius, prudenter hortari eos, quibus non vult prædeterminationem ad bonum immittere. 3. Sic etiam ij, qui negant omnino libertatem, dum impugnantur ex eo, quod frustra darentur conſilia, præcepta, &c. poſſent dicere, fortè DEUM neceſſitaturum homines ad bonum. 4. Saltem forent adhuc imprudentes, & nimis duræ poenæ omnes, actum malum prædeterminatum ſubſequentes, ut patet biter conſideranti.

ARTICULUS X.

Solvuntur Objectiones.

469. **O**B. 1. Si prædeterminatio phyſica tolleretur libertatem, id fieret; quia eſt inimpedibilis, & connexa cum actu ſecundo: hæc ratio nil probat: ergo. prob. min. Hæc propositio Petri de Rivo Licentiatii Lovaniensis: *Quidquid per neceſſariam conſequentiam ſequitur ex inimpedibili, hoc eſt inimpedibile, eſt neceſſarium*: eſt damnata à Sixto IV. ergo actus, neceſſariò ſequens ex prædeterminatione inimpedibili, tamen non eſt inimpedibilis, & neceſſarius: ergo eſt liber, adeoque prædeterminatio non tollit libertatem. Reſp. neg. min. ad prob. neg. antec. Eſti Auguſtinus le Blanc in ſua *Hiſtoria de auxiliis* id dicat, tamen Theodorus Eleutherius in ſua *Hiſtoria*, & Cardinalis de Lugo